

O verbalizmima

Sandra Ilić

Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu

Verbalizmi (eng. *bullshit*) u psihološkim istraživanjima predstavljaju gramatički i sintaksički ispravne iskaze dizajnirane sa namerom da se slušalac impresionira, a ne da se informiše. To su besmislene rečenice napravljene od modernih, apstraktnih i često komplikovanih reči. Sintaksička i gramatička ispravnost verbalizama implicira da je osoba koja ih produkovala htela da prenese slušaocu neku informaciju tj. da su takve rečenice smislene iako nisu. Ovaj fenomen vuče korene iz filozofije i dok u filozofiji već više od trideset godina traje rasprava o tome šta su sržne karakteristike verbalizama, u psihologiji su one dosledno određene gorenavedenom operacionalnom definicijom. U okviru ove tribine biće u skladu sa time diskutovano o filozofskim određenjima verbalizama, a potom će biti obrađen psihološki pristup ovom fenomenu kroz predstavljanje niza istraživanja izvedenih u Laboratoriji za eksperimentalnu psihologiju, a koja pokrivaju distinktivne karakteristike verbalizama, mehanizme sklonosti da se takvi iskazi procenjuju kao nešto što je mudro i dubokoumno, kontekstualne činioce koji utiču tu sklonost, i konačno, biće prodiskutovane teorijske i društvene implikacije dosadašnjih nalaza.